

Mens en leren 1

Opdracht: de HGD-cyclus

Opleiding: Professionele bachelor Toegepaste Psychologie

Academiejaar: 2023 - 2024

Trajectschijf: 1

Olodverantwoordelijke: Aster Haertjens

Lectoren: Mike Engels, Aster Haertjens, Petra Keemink, Kim Peeters en
Emine Smajli

E-mail: mike.engels@ap.be, aster.haertjens@ap.be, petra.keemink@ap.be,
kim.peeters01@ap.be, emine.smajli@ap.be

Inhoud

Inhoud	2
Opdracht.....	3
Inleiding	3
Omschrijving van de opdracht	4
Onderdelen van je verslag: fasen HGD	4
Intakefase	4
Strategiefase	5
Onderzoeksfase	5
Integratie- / Aanbevelingsfase	6
Adviesfase (en evaluatiefase).....	7
Vorbereiding	9
Leerdoelen.....	10
Praktisch.....	11
Beoordelingscriteria per leerdoel	15

Opdracht

Inleiding

In dit document vind je de omschrijving van de taak voor het olod Mens en Leren 1. Het is een groepsopdracht die bestaat uit verschillende onderdelen. In een groep van zes studenten werken jullie samen een casus uit, aan de hand van de verschillende fasen van Handelingsgerichte Diagnostiek (HGD).

De opdracht telt in totaal voor 30% mee in de eindbeoordeling van het olod. Het leerdoel: *3.4: een psycho-educatief aanbod voor een gegeven problematische opvoedings- en/of leersituatie schriftelijk uitwerken* telt voor 10% en wordt voor 1% geëvalueerd door de medestudenten (peerevaluatie) en voor 9% door de lector. De andere twee leerdoelen: *1.7: een doorverwijs- en adviesverslag aangepast aan het doelpubliek (ouders, kind/jongeren, school...)* voor een gegeven problematische opvoedings- en/of leersituatie opstellen, en *5.1: onderwijs specifieke en opvoedingsspecifieke wetgeving toepassen op een casus*, worden enkel door de lector geëvalueerd en tellen ook elk voor 10% mee.

Beoordelaars	Leerdoel 1.7: een doorverwijs- en adviesverslag aangepast aan het doelpubliek (ouders, kind/jongeren, school...) voor een gegeven problematische opvoedings- en/of leersituatie opstellen	Leerdoel 3.4: een psycho-educatief aanbod voor een gegeven problematische opvoedings- en/of leersituatie schriftelijk uitwerken	Leerdoel 5.1: onderwijs specifieke en opvoedingsspecifieke wetgeving toepassen op een casus	Totaal punten taak
Lector	10%	9%	10%	29%
Medestudenten (1 groepje)	0%	1%	0%	1%
Totaal % (lector en <u>peers</u>)	10%	10%	10%	30%

Omschrijving van de opdracht

Voor deze opdracht krijgen jullie via Digitap een casus over een school- of opvoedingsproblematiek toegewezen. Met deze casus gaan jullie volgens de principes van Handelingsgericht Werken (HGW) aan de slag. De structuur van je verslag volgt de verschillende fasen van Handelingsgerichte Diagnostiek (HGD). Je verslag is bovendien professioneel geschreven, en je houdt rekening met de relevante wetgeving i.v.m. het delen van vertrouwelijke informatie.

HGW en HGD, alsook de belangrijkste wetgeving, komt in de eerste les reeds aan bod. In de volgende les wordt er een oefencasus voorzien, waardoor jullie al met deze opdracht vertrouwd kunnen geraken.

Zoals aangegeven bevat de opdracht verschillende onderdelen. Hieronder vind je alle informatie over de opdracht en de concrete verwachtingen.

Praktische informatie i.v.m. groepsindeling en dergelijke, vind je helemaal achteraan dit document.

Onderdelen van je verslag: fasen HGD

In het verslag dienen jullie de verschillende fasen van de HGD-cyclus te overlopen. Deze fasen vormen dan ook de structuur van je verslag.

Intakefase

Hier vermelden jullie kort welke casus je hebt ontvangen via Digitap, zodat het voor de lezer (lector) duidelijk is rond welke casus jullie werken. Ook beargumenteer je kort maar krachtig van welke problematiek (die we in les 3 of 4 zagen) er sprake is. Geef tot slot duidelijk weer wat de centrale handelingsgerichte zorgvraag is die je meeneemt uit de casus en waar je in het verslag op gaat focussen.

Uiteraard dienen jullie de casus ook grondig te lezen om met alle relevante info doelgericht aan de slag te kunnen gaan.

Strategiefase

- 1) In deze fase gaan jullie eerst de informatie uit de intakefase analyseren. Dit houdt in dat je de relevante zaken uit de casus haalt en deze informatie zinvol clustert. Vergeet niet om zeker de risico- en protectieve factoren te vermelden.
- 2) Op basis van deze grondige analyse en clustering van de gegevens, formuleren jullie vervolgens een handelingsgerichte hypothese. Je geeft met andere woorden een voorlopig, handelingsgericht antwoord op de zorgvraag die gesteld werd in de intakefase. Je hypothese baseer je op de wetenschappelijke literatuur, je refereert hiernaar volgens de APA-normen.
- 3) Er ontbreekt wellicht nog (heel wat) informatie die je zou wensen om deze cliënt zo goed mogelijk verder te helpen. Welke info is dat? In de *strategiefase* ga je tot slot ook de strategie bepalen die je verder in dit HGD-proces zal volgen. Op welke manier kan de onderzoeksfase een antwoord bieden op de ontbrekende informatie?

Onderzoeksfase

Het onderzoek wordt in deze fictieve casus niet door jullie zelf uitgevoerd, maar jullie doen beroep op een instantie met expertise inzake de (vermoedelijke) problematiek. Om een juiste instantie te kiezen is het een goed idee om gebruik te maken van de sociale kaart (zie Werkveldoriëntatie).

Vanuit de gestelde hypothese schrijven jullie een verwijsverslag voor deze externe partner. In dit verwijsverslag geven jullie een korte beschrijving van de belangrijkste (noodzakelijke) informatie. Je verwijst de cliënt door omwille van een bepaalde problematiek / hulpvraag, maar hebt hierbij ook oog voor de kwaliteiten van de cliënt (risico- en protectieve factoren). Laat in je verwijsverslag ook blijken dat je rekening hebt gehouden met de wetgeving rond het delen van vertrouwelijke informatie (heb ik toestemming om deze informatie te delen met deze verwijspartner?).

Tot slot dienen jullie uiteraard de zorgvraag en de hypothese zeer helder te beschrijven. Het moet voor de verwijspartner duidelijk zijn wat de cliënt nodig heeft, waarom er doorverwezen wordt.

Hierbij is het belangrijk te weten dat de onderzoeksfase indicierend oftewel handelingsgericht van aard is. Er is dus een vraag naar ondersteuning en/of begeleiding. Het doel van de onderzoeksfase is om meer informatie te verzamelen, de noden van de cliënt in kaart te brengen, te bekijken wat er mogelijk is voor dit kind / gezin, enz. Je doet beroep op een externe partij, om de cliënt hierin bij te staan.

Raadpleeg ivm de inhoudelijke vereisten voor dit onderdeel de beoordelingscriteria van Leerdoel 1.7 (zie verder in dit document).

Je schrijft je verwijsverslag onder de vorm van een brief of mail, die je richt aan de verwijspartner. Zorg dat dit een professionele communicatie is; echter dit hoeft *geen* aparte bijlage bij jullie verslag te zijn. Je plaatst dit verwijsverslag onder het onderdeel 'Onderzoeksfase' in je verslag.

Integratie- / Aanbevelingsfase

Ga ervan uit dat de hypothese die jullie eerder gesteld hebben in de strategiefase ook aangenomen wordt. De verwijspartner bevestigt de hypothese die je gesteld had, jullie vooronderstelde antwoord op de zorgvraag is inderdaad van toepassing op de situatie van de cliënt. En hier ga je verder mee aan de slag!

In de laatste fase (2.1.5 Adviesfase) zal je opnieuw samen zitten met de cliënt om deze een psycho-educatief aanbod te geven. Dit aanbod bestaat uit twee belangrijke delen, nl. (A) op toegankelijke wijze meer informatie geven over de problematiek, en (B) concrete tips en adviezen geven i.v.m. hoe men hier thuis en/of op school best mee om kan gaan.

In deze fase (2.1.4 Integratie-/aanbevelingsfase) bereid je de adviesfase alvast voor, achter de schermen, en vat je kernachtig en overzichtelijk samen wat je straks zeker wil bespreken met de ouders. Dit doe je voor zowel luik (A) als (B).

Jullie psycho-educatief aanbod is gericht op verdere begeleiding of preventie (van ernstigere problemen) van de betreffende onderwijs- of opvoedingsproblematiek.

Het aanbod wordt dus gelinkt aan de concrete casus, de centrale zorgvraag en de gestelde hypothese en voldoet bovendien aan de kwaliteitskenmerken die tijdens de werkcolleges aan bod kwamen (zie ook beoordelingscriteria leerdoel 3.4).

Meer concreet betekent dit dat je in deel (A) aan de ouder / leerkracht / opvoeder /... in begrijpelijke taal uitlegt wat de problematiek inhoudt en hoe deze zich kan uiten. Licht toe waarom bepaalde zaken moeilijker verlopen, en wat men in de toekomst nog kan verwachten (prognose).

Nadat jullie voldoende informatie gegeven hebben over de problematiek zelf en de moeilijkheden en mogelijkheden die ermee gepaard gaan, werken jullie in deel (B) enkele concrete adviezen of maatregelen uit, die de cliënt meteen kan implementeren thuis en/of op school. Dus geen zaken waarvoor je moet doorverwijzen en daardoor opnieuw tijd vragen, maar concrete tips die men bij wijze van spreken vandaag nog kan toepassen.

In deze Integratie-/Aanbevelingsfase verwachten we een beknopt overzicht (schematisch, in puntjes,...) van de zaken die je meeneemt naar je adviesgesprek. Dit vormt als het ware de 'spiekbrieven' die je tijdens je adviesgesprek kan volgen als rode draad.

Adviesfase (en evaluatiefase)

Dit onderdeel van het verslag wordt gericht tot de ouders / leerkracht / opvoeders /... Daarom is het belangrijk dat jullie rekening houden met wat jullie schrijven en hoe jullie de zaken precies verwoorden.

Richt je in dit deel van het verslag dus rechtstreeks tot de ouder / leerkracht / opvoeder. Je verslag is dus een weergave van een fictief gesprek. Bv. *“Beste ouders, bedankt dat jullie gekomen zijn. Ik geef jullie graag meer info over...”* enz.

We zijn uiteraard vooral geïnteresseerd in het luik van jou als psychologisch consulent. De antwoorden van de tegenpartij mag je blanco laten, of invullen met korte fictieve

vragen of reacties om het gesprek vorm te geven. *“Wat is dit probleem / deze stoornis juist? Hoe ernstig is het? Gaat het nog over? Hoe komt het dat mijn kind dit probleem heeft? Kunnen we er iets aan doen?”* Dit zijn mogelijke vragen die een ouder, opvoeder of leerkracht je zou kunnen stellen. Zorg dat het voor de lezer duidelijk is, hoe jullie dit gesprek precies zouden aanpakken als het in werkelijkheid plaatsvond.

Je rondt de adviesfase af met een afspraak, binnen realistische termijn, om het traject te evalueren en indien nodig bij te sturen.

Ook voor dit onderdeel baseer je je op de beoordelingscriteria van leerdoel 3.4 (zie verder).

Vorbereiding

Lees ter voorbereiding grondig volgende documenten:

- Het studiemateriaal op Digitap (powerpoints en ander materiaal)
- Je notities, casussen en oefeningen bij de werkcolleges
- De beoordelingscriteria (zie verder in dit document)
- De schrijf- en presenteerwijzer die je kan vinden op Intranet voor studenten (zie <https://student.ap.be/opleidingsgidsen>)
- Bij het schrijven van je verslag maak je gebruik van de informatie rond wetenschappelijk schrijven en APA-normen, verkregen bij PH1
- Aanbevolen literatuur bij het maken van deze taak:

Pameijer, N., & Denys, A. (z.d.). *Handelingsgericht werken: Samenwerken aan schoolsucces*. Acco.

Leerdoelen

In de Studiewijzer vind je alle leerdoelen van dit olod.

In deze opdracht worden de volgende leerdoelen getoetst:

- **Leerdoel 1.7:** een doorverwijs- en adviesverslag aangepast aan het doelpubliek (ouders, kind/jongeren, school...) voor een gegeven problematische opvoedings- en/of leersituatie opstellen (II)
- **Leerdoel 3.4:** een psycho-educatief aanbod voor een gegeven problematische opvoedings- en/of leersituatie schriftelijk uitwerken (II)
- **Leerdoel 5.1:** onderwijsspecifieke en opvoedingsspecifieke wetgeving toepassen op een casus (II)

Zorg dat het in jullie verslag duidelijk is dat je voldoende rekening hebt gehouden met leerdoel 5.1!

Praktisch

Voor deze taak dien je in groepen van **6 studenten** te werken. Jullie hebben tijd van **vrijdag 01/03/2024 17.00u tot vrijdag 15/03/2024 uiterlijk 18.00u** om jezelf in een groep te zetten. Dit doe je op Digitap onder de betreffende knop.

Let op: eens je een groep gekozen hebt kan je niet meer veranderen!
Als je geen groep gekozen hebt voor de deadline (vrijdag 15/03/2024 vóór 18.00u) kan je de taak niet maken tijdens de eerste examenperiode en kan je pas tijdens de tweede examenkans deelnemen.

Per groep wordt er ook gevraagd om af te spreken wie de **groepsverantwoordelijke** zal zijn. Deze student stuurt zelf een mail naar de eigen lector, om te laten weten dat je de verantwoordelijke van jouw groepje zal zijn. De taken van de verantwoordelijke zijn:

- De twee verslagen van je groep indienen op Digitap (zie verder)
- Het psycho-educatief luik van een andere groep ontvangen ter beoordeling
- De feedback van jouw groep hierop, weer op Digitap plaatsen

Nadat de groepen definitief ingedeeld zijn, worden op vrijdag 15/03/2024 de casussen toegewezen door de lector. Zodra dit gebeurd is, kan je aan de slag gaan met je groepje.

Zoals je zal merken, zijn er twee uploadzones op Digitap:

- **‘Verslag voor de lector’:**

Je maakt het verslag zoals hoger in dit document omschreven werd. Dit verslag dien je in op de betreffende uploadzone op Digitap, hier kan de lector het vinden ter beoordeling. Jullie krijgen hier ook feedback op.

- **‘Verslag voor medestudenten’:**

Daarnaast deel je ook een gedeelte van je verslag, nl. het psycho-educatief aanbod (= integratie-/aanbevelingsfase + adviesfase) in een apart document met je medestudenten, zodat zij hier peerfeedback op kunnen geven. Elk groepje geeft feedback aan één ander groepje.

Enkel de groepsverantwoordelijke dient de verslagen in via de uploadzones van Digitap. Je maakt hiervoor gebruik van het sjabloon dat je op Digitap terug kan vinden.

Groepjes worden enkel gevormd met studenten van dezelfde klasgroep als waarmee je de werkcolleges volgt. De groepen krijgen op Digitap een letter.

Je geeft je opdracht de **bestandsnaam**:

Groep <nummers+letter>_ML1_<Casus X>_VolledigVerslag / Psycho-educatiefAanbod

→ Zitten jullie bijvoorbeeld in klasgroep 5+6, vormen jullie samen groepje B en kregen jullie casus Jonas toegewezen, dan geven jullie je verslagen de volgende namen:

- **Groep56B_ML1_CasusJonas_VolledigVerslag** (voor het verslag dat je aan de lector bezorgt)
- **Groep56B_ML1_CasusJonas_Psycho-educatiefAanbod** (voor het verslag dat je met je medestudenten deelt)

Je vermeldt duidelijk alle **voor- en familienamen** van de studenten die actief deel uitmaken van je groep op het voorblad van je opdracht. Wie niet op het voorblad vermeld staat, krijgt geen punten voor deze opdracht.

Je dient de opdracht in **pdf** in.

Het minimum en maximum **aantal woorden** voor het volledige verslag bedraagt 4000 tot 6000 woorden. Het Psycho-educatief aanbod bedraagt hier ongeveer 33% van.

De deadlines voor het uploaden van de opdracht zijn:

- Eerste examenperiode:

Wat?	Deadline	Waar?
Groep kiezen	Ten laatste vrijdag 15 maart 2024 vóór 23u55	DIGITAP
Verdeling van casussen	Vrijdag 15 maart 2024 na 23u55	DIGITAP
Twee verslagen uploaden	Ten laatste zondag 5 mei 2024 vóór 23u55	DIGITAP
Peerfeedback geven (punten + kwalitatieve feedback)	Ten laatste zondag 12 mei 2024 vóór 23u55	DIGITAP

- Tweede examenperiode:
 - Twee verslagen uploaden op Digitap:
zondag 18 augustus 2024 vóór 23u55
 - Peerfeedback geven:
zondag 25 augustus 2024 vóór 23u55

Voor de eerste examenperiode: Bij te laat indienen van opdrachten die meetellen voor de eindevaluatie kan je nog maar 50% van de maximale score van de opdracht behalen. Als je bijvoorbeeld voor een opdracht normaal gezien 18/20 zou hebben behaald, behaal je bij te laat indienen 9/20. Opdrachten die meer dan twee weken na de deadline worden ingediend, krijgen sowieso de score nul ('0'). Hier krijg je ook geen feedback meer op.

Opdrachten indienen tijdens de examenperiode is niet toegelaten. Indien je de opdracht indient tijdens de examenperiode, dan krijgt de opdracht sowieso de score nul ('0'). Het opleidingshoofd kan als voorzitter van de examencommissie in geval van overmacht bij de student deze regels doorbreken.

De opdrachten worden telkens gescoord op een 20-punten schaal, beoordeeld volgens het beoordelingsformulier. Op elke opdracht wordt via Digitap feedback gegeven, gestuurd door de beoordelingscriteria. Punten worden pas gegeven na de officiële publicatiedatum van de punten van het olod.

Ook op de talige aspecten van de opdracht ontvang je feedback. Deze feedback is gebaseerd op de criteria en afspraken zoals aangegeven in deze opdracht en in de schrijf- en presenteerwijzer (te raadplegen op Digitap in de cursus 'Info studenten toegepaste psychologie').

- Structuur en vorm (hoofdstuk 2, 4 en 5 van de Schrijf- en presenteerwijzer);
- Professionele schrijfstijl (hoofdstuk (hoofdstuk 3 van de Schrijf- en presenteerwijzer);
- Correcte taal (hoofdstuk 3 van de Schrijf- en presenteerwijzer);
- Bronvermelding (hoofdstuk 7 van de Schrijf- en presenteerwijzer). Dit komt aan bod in het olod Professioneel Handelen 1;

Gebruik de Schrijf- en presenteerwijzer als leidraad en checklist om je opdracht na te kijken. Maak gebruik van de spellings- en grammaticacontrole van je computer. Maak een afspraak met Taalsprong (<https://student.ap.be/taalondersteuning>) voor meer verdieping of om de talige aspecten van je opdracht te bespreken.

Ga zeker aan de slag met de feedback die je ontving. Vanaf de tweede trajectschijf zal je immers punten verliezen indien je opdracht niet voldoet aan de talige criteria.

Beoordelingscriteria per leerdoel

Leerdoel 1.7: een doorverwijs- en adviesverslag aangepast aan het doelpubliek (ouders, kind/jongeren, school...) voor een gegeven problematische opvoedings- en/of leersituatie opstellen (II)

= Intake-, Strategie- en Onderzoeksfase in deze opdracht

Beoordelingscriteria:

Intakefase:

- Er wordt vermeld welke casus er werd toegewezen
- De eigenlijke handelingsgerichte zorgvraag van ouder(s) / leerkracht wordt helder weergegeven.
- Je beargumenteert van welke problematiek (uit werkcollege 3 of 4) er sprake is.

Strategiefase:

- Bevat enkel relevante informatie over het kind/de jongere en zijn context (het gezin/de school)
- Deze informatie is op logische wijze geclusterd, conform het ICF
- Hierbij is er zowel aandacht voor risico- als beschermende factoren
- Er wordt een handelingsgerichte hypothese geformuleerd, die een duidelijke link heeft met de casus en de handelingsgerichte zorgvraag van de ouder(s) / leerkracht.
- Je handelingsgerichte hypothese is onderbouwd op basis van wetenschappelijke literatuur, waarnaar je verwijst conform de APA-normen (zowel in je verslag zelf als in je referentielijst).
- Er wordt een strategie omschreven: naar welke externe partner zal men doorverwijzen en waarom? Er is een duidelijke verwijzing naar een concrete hulpverleningsinstantie.

Onderzoeksfase = Verwijsverslag:

- De gekozen hulpverleningsinstantie is een bestaande organisatie, en sluit aan bij de zorgvraag van de cliënt.
- De belangrijkste gegevens worden in het verwijsverslag samengevat voor de verwijspartner.
- Er wordt een heldere hulpvraag gesteld naar ondersteuning of begeleiding
- Deze vraag wordt duidelijk gemotiveerd
- De ondersteuningsbehoefte(n) van de cliënt zijn concreet geformuleerd
- De doelen waar men op wil inzetten zijn helder geformuleerd, en bevatten een duidelijke link met de casus

Leerdoel 3.4: een psycho-educatief aanbod voor een gegeven problematische opvoedings- en/of leersituatie schriftelijk uitwerken (II)

= *Integratie-/Aanbevelingsfase en Adviesfase in deze opdracht*

Beoordelingscriteria:

Integratie- / Aanbevelingsfase:

- Er wordt kernachtig en overzichtelijk samengevat wat men in de adviesfase aan de ouder(s) / leerkracht zal zeggen
- De psycho-educatie is gericht op begeleiding of preventie (van ernstigere problemen)
- Er is een duidelijke link met de casus, de zorgvraag en de hypothese die gesteld (en bevestigd) werd
- Enerzijds wordt er relevante informatie samengevat over de problematiek, die men aan de cliënt zal toelichten = deel (A)
- Anderzijds worden er ook concrete tips, adviezen, maatregelen gegeven die de cliënt meteen kan implementeren = deel (B)
- Dit aanbod is evidence-based uitgewerkt en wetenschappelijk onderbouwd: er is gebruik gemaakt van recente en kwaliteitsvolle bronnen, waarnaar verwezen wordt conform de APA-normen (zowel in het verslag zelf als in de referentielijst)

Adviesfase:

- Ouder(s) / leerkracht worden rechtstreeks aangesproken in een begrijpelijke taal (geen vakjargon, correcte aanspreekstijl, rekening houden met gesprekspartner,...)
- Er wordt gestart met een integratief beeld (wat weten we al, en waar willen we naartoe?)
- Er wordt voldoende toegankelijke informatie over de problematiek gegeven (ontstaan, het in stand houden, verder verloop,...) = deel (A)
- Hierbij wordt de interesse van de cliënt gewekt, en wordt zelfreflectie gestimuleerd
- Vervolgens worden er concrete hulpmiddelen aangereikt: adviezen die de cliënt meteen kan implementeren, in stappen die duidelijk omschreven zijn = deel (B)
- Dit aanbod is aangepast aan de doelgroep, is cultuur- en diversiteitssensitief
- Het advies biedt een antwoord op de concrete hulpvraag van de cliënt

Evaluatiefase:

- Je sluit je adviesfase op gepaste wijze af en maakt een concrete afspraak voor de evaluatie van de genomen maatregelen. Hierbij hanteer je een realistische termijn.

Leerdoel 5.1: onderwijsspecifieke en opvoedingsspecifieke wetgeving toepassen op een casus

= belangrijk in het geheel van de opdracht!

Beoordelingscriteria:

- Verwijsverslag bevat:
 - Enkel noodzakelijke, relevante informatie
 - Geen overbodige informatie
 - Geen gevoelige informatie
 - Geen informatie waar toestemming voor vereist is – tenzij deze toestemming verkregen werd en dit ook duidelijk aangegeven wordt
- Het psycho-educatief aanbod:
 - Houdt rekening met onderwijsspecifieke / opvoedingsspecifieke wetgeving die van toepassing is
 - Kan informatie over het verleden bevatten (integratief beeld) maar focust voornamelijk op de toekomst
 - Bevat geen (settingsafhankelijke) irrelevante informatie
 - Bevat geen persoonlijke informatie
 - Bevat geen informatie waar bepaalde toestemming voor nodig is – tenzij deze toestemming verkregen werd en dit ook duidelijk aangegeven wordt